ВИЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ

ОФФИЦІАЛЬНАЯ ГАЗЕТА.

№ 67.

KURYER WILENSKI.

GAZETA URZEDOWA.

Вильна. ВТОРНИКЪ, 28-го Августа — 1845 — Wilno. WTOREK, 28-go Sierpnia.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 22 Августа.

Высочайшимъ Приказомъ, 4 го Августа, Адъютантъ Главнокомандующаго Отдѣльнымъ Кавказскимъ Корпусомъ, Генералъ-Адъютанта Графа Воронцова, состоящій по Кавалеріи Маіоръ Графъ *Галате*, произведенъ, за отличіе въ дѣлѣ противъ Горцевъ, въ Подполковники, съ оставленіемъ въ настоящей должности и по Кавалеріи.

—

Государь Императоръ, при обозрѣніи въ нынѣшнемъ году г. Кіева, изволилъ замѣтить, что снаружи каменныхъ обывательскихъ домовъ дѣлаются деревянныя пристройки, для лѣстницъ, ходовъ и галлерей, которыя кромѣ безобразія, угрожаютъ опасностію въ случаѣ пожара, и вслѣдствіе того Высочайше повелѣть соизволилъ не дозволять городскимъ обывателямъ дѣлать подобныя пристройки, распространивъ это правило и на всѣ города.

— Въ именномъ Его Императорскаго Величества Высочайшемъ указѣ, данномъ Правительствующему Сенату въ 29 день минувшаго Іюня, за собственноручнымъ Его Величества подписаніемъ, изображено: Признавъ за благо, для облегченія торговыхъ сношеній между Имперіею Россійскою и Царствомъ Польскимъ, согласно съ мнѣніемъ Министра Финансовъ, разсмотрѣннымъ въ Департаментѣ Государственнаго Совѣта по дѣламъ Царства Польскаго, понизить пошлину съ нѣкоторыхъ шерстяныхъ издѣлій Царства Польскаго, повелѣваемъ: съ привозимыхъ въ Имперію изъ Царства Польскаго суконъ, полусуконъ, драпа и казимира всякаго рода и цвѣтовъ, исключая печатныхъ и набивныхъ, также и съ суровья, взимать въ Таможняхъ, со дня полученія сего указа, по тридцати копѣекъ серебромъ съ фунта, вмѣсто сорока копѣекъ, которыя донынѣ были взыскиваемы; прочія же шерстяныя издѣлія оставить при нынѣ взимаемой пошлинѣ. Правительствующій Сенатъ не оставитъ сдѣлать къ исполненію сего надлежащее распоряженіе.“

—

Въ Именномъ Его Императорскаго Величества Высочайшемъ Указѣ, данномъ Правительствующему Сенату Іюля въ 1-й день, за собственноручнымъ Его Величества подписаніемъ, изображено:

„По приведеніи дѣйствующихъ на всемъ пространствѣ Имперіи Нашей законовъ въ стройный порядокъ и единство, изданіемъ Общаго оныхъ Свода, Мы нашли нужнымъ для удобности жителей тѣхъ

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

St. Petersburg, 22 go Sierpnia.

Przez Najwyższy Rozkaz Dzienny, 4-go Sierpnia, Adjutant Głównodowodzącego Oddzielnym Korpusem Kaukazkim, Jeneral-Adjutanta Hrabiego Worońcowa, zostający w Jeździe, Major Hrabia *Galate*, awansowany został, za odznaczenie się w rozprawie z Góralami, na Podpółkownika, z pozostawieniem przy teraźniejszych obowiązkach i w Jeździe.

—

Najjaśniejszy Cesarz Jego Mość, przy obejrzeniu w roku bieżącym miasta Kijowa, dostrzedz raczył, że zewnątrz domów obywatelskich murowanych, budowane są drewniane ganki, na wschody, przysionki i galerye, które prócz bezkształtności, zagrażają niebezpieczeństwem w razie pożaru, i w skutku tego Najwyżéj rozkazać raczył: niedozwalać obywatelom miejskim wystawiania podobnych budowli, rozciągając to prawidło na wszystkie inne miasta.

— W Imiennym Jego Cesarskiej Mości Najwyższym ukazie, do Rządzącego Senatu, w dniu 29-m Czerwca r. b, z własnoręcznym Jego Cesarskiej Mości podpisem wydanym, wyrażono: „Uznawszy za stosowne, dla ułatwienia stosunków handlowych pomiędzy Cesarstwem Rosssyjkiém a Królestwem Polskiem, zgodnie z opinią Ministra Skarbu, roztrząśnioną w Departamencie Rady Państwa do spraw Królestwa Polskiego, zniżyć cło od niektórych wyrobów wełnianych Królestwa Polskiego, Rozkazujemy: od przywożonych do Cesarstwa z Królestwa Polskiego sukien, półsukien, drapu i kaźmiérku, wszelkiego gatunku i koloru, wyjąwszy drukowane i nabijane, tudzież od surowizny, pobierać na Komorach, od dnia otrzymania tego Ukazu, po trzydzieści kopiejek srébrem od funta, zamiast czterdziestu kopiejek, dotychczas pobieranych; inne zaś wyroby wełniane pozostawić przy cłach dotychczasowych. Rządzący Senat nie omieszka wydać, celem wypełnienia tego, stosowne rozporządzenie.“

—

W Imiennym Ukazie, danym Rządzącemu Senatowi Lipca 1 dnia, z własnoręcznym Jego Cesarska Mości podpisem, wyrażono:

„Przyprowadziwszy obowiązujące na całéj przestrzeni Naszego Cesarstwa prawa do systematycznego porządku i jedności, wydaniem Ogólnego ich Zbioru, uznaliśmy za rzecz potrzebną, dla wygody mieszkańców tych gubernij i

губерній и областей, въ коихъ имѣютъ силу нѣкоторыя особыя узаконенія, ввести ихъ, по принадлежности, въ самый составъ Свода, или же сдѣлать предметомъ отдѣльныхъ, по тому же плану расположенныхъ, собраній.

Въ исполненіе сего предположенія внесены въ Общій Сводъ Законовъ Имперіи, при новомъ онаго изданіи въ 1842 году, всѣ древнія постановленія, кои, на основаніи дарованныхъ Малороссійскому краю предками Нашими правъ сохраняютъ доселѣ въ губерніяхъ Черниговской и Полтавской полную силу и дѣйствіе. Сія мѣра не могла быть принята въ отношеніи къ дѣйствующимъ въ губерніяхъ Лифляндской, Эстляндской и Курляндской, также особымъ узаконеніямъ. Они столь многочисленны, что было бы невозможно, безъ важныхъ неудобствъ, помѣстить ихъ въ Общемъ Сводѣ Законовъ Имперіи. Посему, предположивъ издать оныя въ видѣ особаго Свода, Мы повелѣли II-му Отдѣленію Собственной Канцеляріи Нашей собрать, привести въ точную извѣстность и опредѣлительность всѣ имѣющія силу въ Остзейскомъ краѣ, по дарованнымъ оному предками Нашими и утвержденнымъ Нами правамъ, постановленія и потомъ изложить ихъ въ порядкѣ, совершенно соотвѣтствующемъ плану Общаго Свода Законовъ Имперіи, коего сіе Собраніе мѣстныхъ узаконеній губерній Лифляндской, Эстляндской и Курляндской долженствуетъ быть дополненіемъ.

По утвержденному Нами предположенію, оное раздѣляется на пять главныхъ частей: *въ первой* заключаются Особенныя учрежденія нѣкоторыхъ властей и мѣстъ Губернскаго Управленія; *во второй* — Права состояній; *въ третьей*—Законы Гражданскіе; *въ четвертой*—Правила Судопроизводства Гражданскаго; *въ пятой* — Правила Судопроизводства Уголовнаго.

Принявъ въ уваженіе, что по многосложности и разнообразности постановленій, служащихъ основаніемъ узаконеній, кои дѣйствуютъ въ губерніяхъ Остзейскихъ, были нужны, при взысканіи и соображеніи ихъ, не только внимательность, но и мѣстныя свѣдѣнія и особенная предусмотрительность, Мы признали за благо составленный II-мъ Отдѣленіемъ Собственной Канцеляріи Нашей, проектъ Свода сихъ узаконеній подвергнуть тщательному пересмотру, сначала въ учрежденныхъ для того мѣстныхъ, въ Остзейскомъ краѣ, Комитетахъ, а потомъ въ общей, изъ вызванныхъ сюда отъ всѣхъ трехъ губерній онаго чиновниковъ и гражданъ, Коммиссіи. Единогласное ихъ заключеніе удостовѣряетъ Насъ въ точности и полнотѣ внесенныхъ въ проектъ Свода постановленій, доселѣ сохраняющихъ въ губерніяхъ Лифляндской, Эстляндской и Курляндской силу и дѣйствіе. За симъ разсмотрѣніе двухъ первыхъ, совершенно уже приготовленныхъ къ изданію, частей сего проекта, въ высшихъ государственныхъ видахъ, Мы поручали: во 1-хъ, Комитету изъ Сенаторовъ и Оберъ-Прокуроровъ, во 2-хъ назначенной Нами изъ среды Членовъ Государственнаго Совѣта Коммиссіи и Общему онаго Собранію, и нынѣ сообразно съ поднесеннымъ на утвержденіе Наше мнѣніемъ Государственнаго Совѣта, повелѣваемъ приступить къ обнародованію сихъ двухъ частей Свода мѣстныхъ узаконеній губерній Остзейскихъ о особенномъ учрежденіи нѣкоторыхъ властей и мѣстъ губернскаго въ семъ краѣ управленія и о правахъ состояній.

Правительствующій Сенатъ, въ исполненіе сей воли Нашей, сдѣлавъ надлежащія распоряженія для препровожденія экземпляровъ двухъ первыхъ частей Свода мѣстныхъ узаконеній губерній Остзейскихъ во всѣ присутственныя мѣста, тѣмъ же порядкомъ, который былъ наблюдаемъ при разсылкѣ экземпляровъ Общаго Свода Законовъ Имперіи, имѣетъ при томъ объявить: 1-е) что сіи первыя части Свода мѣстныхъ узаконеній губерній Остзейскихъ должны воспріять полную силу и дѣйствіе закона съ 1-го Января 1846 года; 2) что съ сего времени статьи оныхъ должны быть приводимы и примѣняемы въ дѣлахъ всѣхъ правительственныхъ и судебныхъ мѣстъ, на томъ же основаніи, какъ дѣлаются подобныя указанія на статьи Общаго Свода Законовъ Имперіи; 3-е) что по прочимъ частямъ мѣстныхъ узаконеній, т. е. по законамъ гражданскимъ и по судопроизводству гражданскому и уголовному, впредь до обнародованія слѣдующихъ частей сего Свода, правительственныя и судебныя мѣста и частныя лица имѣютъ, продолжая руководствоваться дѣйствующими постановленіями, ссылаться въ производствѣ дѣлъ, какъ доселѣ, на отдѣльныя поло-

obwodów, w których obowiązują niektóre szczególnego ustawy, wnieść je, podług kategoryi, do składu samego Zbioru, lub uczynić je przedmiotem oddzielnych, podług tegoż planu sporządzonych, Zbiorów.

W skutek téj myśli wniesione zostały do Ogólnego Zbioru Praw Cesarstwa, przy nowém jego wydaniu w r. 1842, wszystkie dawne postanowienia, które, na zasadzie udzielonych od przodków Naszych Małorossyjskiemu krajowi przywilejów, zachowują dotąd, w guberniach Czernihowskiéj i Połtawskiéj zupełną moc i działalność. Środka tego nie można było zastosować do obowiązujących w guberniach Inflandzkiéj, Estlandzkiéj i Kurlandzkiéj, także osóbnych postanowień. Są one bowiem tak liczne, iż niepodobna byłoby, bez wielkiéj niedogodności, pomieścić je w Ogólném Zbiorze Praw Cesarstwa. Przetoż, zamierzywszy wydać je w kształcie osobnego Zbioru, rozkazaliśmy II-mu Oddziałowi Własnéj Naszéj Kancellaryi, zebrać ściśle, i dokładnie oznaczyć wszystkie obowiązujące w Nadbaltyckim kraju, na mocy udzielonych mu od Naszych przodków a przez Nas potwierdzonych przywilejów, postanowienia, i potém uszykować je w porządku, zupełnie odpowiadającym planowi Ogólnego Zbioru Praw Cesarstwa, którego ten Zbiór miejscowych ustaw gubernij Inflandzkiéj, Estlandzkiéj i Kurlandzkiéj ma być uzupełnieniem.

Podług zatwierdzonego przez Nas projektu, Zbiór ten dzieli się na pięć głównych części: *w piérwszéj* zamykają się osobne ustanowienia niektórych władz i miejsc Zarządu gubernialnego; *w drugiéj* — Przywileje stanów; *w trzeciéj* — Prawa Cywilne; *w czwartéj* — Prawa sądownictwa Cywilnego; *w piątéj* — Prawa sądownictwa Kryminalnego.

Mając na względzie, że z powodu zawikłania i rozmaitości postanowień, służących za zasadę ustaw, które obowiązują w Nadbaltyckich guberniach, potrzebne były, przy ich roztrząsaniu i układzie, nietylko rozwaga, ale też miejscowe wiadomości i szczególna przezorność, uznaliśmy za dobre, wygotowany przez II-gi Oddział Własnéj Naszéj Kancellaryi projekt Zbioru tych ustaw, poddać pod ściśle rozpatrzenie, naprzód ustanowionych w tym celu miejscowych, w Nadbaltyckim kraju, Komitetów, a potém ogólnéj, z wezwanych tu ze wszystkich trzech jego gubernij urzędników i obywateli złożonéj Kommissyi. Jednomyślne ich zdanie przekonywa Nas o dokładności i zupełności umieszczonych w projekcie Zbioru postanowień, zachowujących dotąd w guberniach Inflandzkiéj, Estlandzkiéj i Kurlandzkiéj moc i działalność. Następnie, przejrzenie dwóch piérwszych, zupełnie już przygotowanych do wydania części tego projektu, w wyższych celach rządowych, poruczaliśmy: naprzód, Komitetowi z Senatorów i Ober-Prokurorów; powtóre, wyznaczonéj przez Nas z pośród Członków Rady Państwa Kommissyi i Ogólnemu tejże Rady Zebraniu, a teraz, zgodnie z przedstawioną na Nasze utwierdzenie opinią Rady Państwa rozkazujemy przystąpić do ogłoszenia tych dwóch części miejscowych ustaw gubernij Nadbaltyckich, o osobném ustanowieniu niektórych władz i miejsc gubernialnego w tym kraju zarządu, tudzież o prawach stanów.

Rządzący Senat, w skutek téj Naszéj woli, uczyniwszy stosowne rozporządzenia dla przesłania exemplarzy dwóch piérwszych części Zbioru miejscowych ustaw gubernij Nadbaltyckich do wszystkich urzędów, porządkiem jaki był zachowany przy rozesłaniu exemplarzy Ogólnego Zbioru Praw Cesarstwa, ma przytém ogłosić: 1) że te piérwsze części Zbioru miejscowych ustaw gubernij Nadbaltyckich, powinny otrzymać zupełną moc i skutek prawa od 1 Stycznia 1846 roku; 2) że od tego czasu, artykuły ich mają być przytaczane i stosowane we wszystkich sprawach rządowych i sądowniczych, na tejże zasadzie, jak się przywodzą artykuły Ogólnego Zbioru Praw Cesarstwa; 3) że co się tycze innych części miejscowych ustaw, to jest, praw cywilnych, tudzież sądownictwa cywilnego i kryminalnego, nim następne części tego Zbioru zostaną ogłoszone, urzędy i sądownictwa, jako też osoby prywatne, mają i nadal brać za zasadę obowiązujące obecnie ustawy, powołując się jak dotąd, przy odbywaniu spraw, na oddzielne rozporządzenia, ukazy i inne postanowienia; 4) że tegoż prawidła trzymać się także należy i w sprawach tyczących się włościan gubernii Nadbaltyckich; 5) że względem tego Zbioru miejscowych ustaw gubernii Nadbaltyckich, który podobnie jak

женія, указы и другія узаконенія; 4-е) что сему же правилу они обязаны слѣдовать и въ дѣлахъ, касающихся крестьянъ губерній Остзейскихъ, 5-е) что въ отношеніи къ сему Своду мѣстныхъ узаконеній губерній Остзейскихъ, коимъ, также какъ и Общимъ Сводомъ Законовъ Имперіи, не измѣняются ни въ чемъ сила и дѣйствіе существующихъ постановленій и оныя только приводятся въ единообразіе и систему, — порядокъ, установленный на случай неясности самаго закона въ существѣ его, или же недостатка или неполноты въ его изложеніи, для поясненія и дополненія законовъ остается тотъ же, какой существовалъ донынѣ."

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Франція.

Парижъ, 20 Августа

Герцогъ Немурскій принималъ Г. Алькантара, прибывшаго изъ Испаніи, для встрѣчи Его Высочества. Слышно, что въ Пампелунѣ приготовляютъ разныя празднества къ пріѣзду французскаго принца.

— Принцъ Монпансье перемѣнилъ намѣреніе свое заѣхать въ Константинополь, по слѣдующей причинѣ: Шекибъ-Эффенди, получивъ извѣстіе, что въ свитѣ принца находятся альжирскіе офицеры, коихъ намѣренъ онъ представить Султану, тотчасъ увѣдомилъ г-на Буркене, что Порта ни какимъ образомъ не можетъ согласиться на это; ибо, принявъ арабскихъ шеиковъ въ качествѣ французскихъ офицеровъ, она тѣмъ самымъ признала бы право Франціи на обладаніе Альжиромъ. Г. Буркене донесъ о томъ принцу Монпансье, съ просьбою не посѣщать Константинополя.

— Все болѣе и болѣе становится вѣроятнымъ то, что маршалъ Бюжо, вслѣдствіе сильнаго своего негодованія на колкія выходки оппозиціонныхъ журналовъ, рѣшился оставить должность альжирскаго генералъ губернатора. Сначала онъ отправится къ пиренейскимъ водамъ, гдѣ уже находится его семейство, потомъ — въ Эксидель, и за симъ уже въ Парижъ.

— Изъ достовѣрнаго источника утверждаютъ, что въ министерствѣ нисколько не думаютъ о распущеніи палаты депутатовъ осенью.

— Тринадцатое собраніе ученаго конгресса французскаго, которое начнется 1 Сентября, въ Реймсѣ, будетъ, по видимому, многочисленнѣе, чѣмъ когда либо. Значительное число ученыхъ, какъ туземныхъ такъ и иностранныхъ, обѣщало прибыть туда, вслѣдствіе отзыва комитета, въ коемъ предсѣдательствуетъ Реймскій архіепископъ.

— Работы, по укрѣпленіямъ Парижа, производятся съ такою поспѣшностію, что въ концѣ нынѣшняго года могутъ быть кончены.

— Въ нѣкоторыхъ газетахъ сообщаютъ, что графъ Парижскій, въ будущемъ Октябрѣ, поступитъ въ коллегію Генриха IV, гдѣ обучался покойный отецъ его герцогъ Орлеанскій, а также дяди его, герцоги: Немурскій, Жуэнвильскій, Омальскій и Монпансьерскій.

— Въ *Constitutionel* замѣчаютъ, что хотя члены Іезуитскаго ордена, бывшіе во Франціи, разсѣялись, но домы, гдѣ они жили, непроданы, именно потому, что владѣльцы ихъ — люди свѣтскіе, не принадлежащіе къ этому обществу. Они готовы были условиться съ другими орденами объ уступкѣ зданій, но такъ какъ они хотѣли отдать ихъ только въ наймы, то дѣло не состоялось. Это обстоятельство доказываетъ, что члены Іезуитскаго ордена и приверженцы ихъ считаютъ настоящую мѣру преходящею, и надѣются на лучшія времена.

— Самый большой изъ всѣхъ журналовъ *La Semaine*, вышелъ въ свѣтъ въ новомъ своемъ видѣ. Изъ программы видно, что изданіе это будетъ выходить еженедѣльно; 32 страницы или 96 столбцовъ составляютъ одинъ номеръ, состоящій изъ одного листа, который такъ сложенъ, что его удобно могутъ читать вдругъ два человѣка. Журналъ этотъ стоитъ всего 18 франк. въ годъ, не смотря на то, что украшенъ политипажными рысунками, литографическими и другими картинами.

— На равнинѣ Монвиль, смерчъ причинилъ много вреда; разрушено одно фабричное зданіе, въ коемъ находилось большое число роботниковъ, которые засыпаны были обломками. Изъ подъ нихъ

Ogólny Zbiór Praw Cesarstwa, nie zmienia w niczém mocy i skutku istniejących postanowień, i tylko przyprowadza je do systematycznéj jedności: porządek, ustanowiony na przypadek niejasności samego prawa w jego istocie, lub też niedostatku albo niezupełności w jego wykładzie, dla objaśnienia i uzupełnienia praw, zostaje tenże sam jaki był dotąd."

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

Francya.

Paryż, 20 sierpnia.

Xiążę Nemours przyjmował w Bordeaux P. Alcantara, wysłanego z Hiszpanii na powitanie Xięcia. Mówią, że w Pampelunie przygotowują szereg świetnych uroczystości dla Xiążąt francuzkich.

— Xiążę Montpensier zmienił zamiar zwiedzenia Stambułu, a to z następującego powodu. Szekib *Effendy* dowiedziawszy się, że w orszaku Xięcia znajduje się kilku oficerów Algierskich, których miał zamiar Sultanowi przedstawić, uwiadomił natychmiast P. Bourqueney, że Porta żadnym sposobem przychylić się do tego nie może; przyjmując bowiem szejków Arabskich, jako oficerów francuzkich, tém samém uznałaby prawa Francyi do posiadania Algieru. P. Bourqueney doniósł to Xięciu Montpensier z prośbą, aby do Stambułu nie przybywał.

— Coraz bardziéj zdaje się być podobném do prawdy, że Marszałek Bugeaud, rozjątrzony przez ostre pociski dzienników oppozycyjnych, postanowił złożyć urząd Jeneralnego Gubernatora Algieryi. Udaje on się naprzód do wód Pirenejskich, gdzie się już jego rodzina znajduje, późniéj do Excideuil, a dopiéro ztamtąd do Paryża.

— Z dobrego źródła zapewniają, że w ministerstwie bynajmniéj nie myślą o rozwiązaniu Izby Deputowanych téj jesieni.

— Trzynaste zgromadzenie naukowego kongressu francuzkiego, które się rozpocznie d. 1 września w Rheims, będzie, jak się zdaje, świetniejsze niż kiedykolwiek. Wielka liczba uczonych, tak krajowych jak zagranicznych, zapewniła swą obecność, odpowiadając na odezwę komitetu organizacyjnego, w którym przewodniczy Arcybiskup Rheimski.

— Roboty około obwarowania Paryża idą z takim pośpiechem, że przy końcu b. r. mogą być ukończone.

— Niektóre gazety donoszą, że Hrabia Paryża, od przyszłego Października, zacznie uczęszczać do kollegium Henryka IV, gdzie pobierał nauki zmarły jego ojciec, Xiąże Orleans, oraz jego stryjowie, Xiążęta: Nemours, Joinville, Aumale i Montpensier.

— *Constitutionnel* czyni uwagę, że chociaż członkowie zakonu Jezuitów, znajdujący się we Francyi, rozwiązali swe zgromadzenia, domy jednak, gdzie się te zgromadzenia mieściły, nie są bynajmniéj przedane, jako będące własnością świeckich członków zakonu. Jezuici byli wprawdzie gotowi ułożyć się o ich ustępstwo z innemi zakonami, ale tytułem czasowego tylko najmu a nie przedaży, przez co rzecz nie przyszła do skutku. Okoliczność ta jest dostateczny m dowodem, że Jezuici i ich stronnicy, obecne przeciw nim działanie rządu, poczytują tylko za środek przemijający, i lepszych spodziewają się czasów.

— Największy ze wszystkich dzienników *La Semaine*, wydał swój piérwszy N-er proby. Jest to, jak sam tytuł zapowiada, pismo tygodniowe; 32 stronic czyli 96 kolumn tworzą jeden numer, w jednym arkuszu, który tak jest złożony, że wygodnie przez dwie osoby razem może być czytany. Ten tygodnik kosztuje tylko 18 fr. na rok, a ozdobiony jest drzeworytami, litograficznemi rycinami i innemi obrazkami.

— Donoszą, że trąba napowietrzna w dolinie Mouville, w okolicy Rouen, zrządziła okropne szkody; między innemi zwaliła gmach fabryczny, gdzie wielu ludzi pracowało. Wyciągnięto z pod zwalisk 40 trupów i 100 ranio-

вытащили 40 мертвыхъ тѣлъ и 100 чел. раненыхъ. Весь убытокъ простирается до 600,000 фр. Явленіе сіе продолжалось не болѣе двухъ минутъ.

21 Августа.

По извѣстіямъ изъ Бордо, здоровье герцога Немурскаго значительно поправилось, и онъ намѣревался выѣхать оттуда 18 числа.

— Герцогъ Салернскій, дядя Короля Сицилійскаго и тесть принца Омальскаго, прибылъ 17-го числа въ Ліонъ, съ своею супругою, проѣздомъ въ замокъ Э.

— Г. Тьеръ возвратился, съ своимъ семействомъ, изъ Виши въ Парижъ.

— По извѣстіямъ, полученнымъ изъ Африки, съ пароходомъ *Titan*, Абд-эль-Кадеръ, съ большею частію регулярныхъ войскъ находился, въ первыхъ числахъ Августа, близъ Меридша, въ Марокко, а альжирскимъ племенамъ назначилъ, для временнаго занятія, Рась-эль-Аинъ. Деира Эмира находилась постоянно на берегу Малюи, но онъ пробылъ тамъ только нѣсколько дней. Слухи, что маршалъ Бюжо будетъ отозванъ изъ Альжиріи, привели въ нѣкоторое безпокойство войска и колонистовъ.

— Слѣдствіе въ Тулонѣ не имѣло успѣха. Найдены только въ разныхъ частяхъ арсенала разбросанные матеріялы для поджигательства, и это побудило принять строжайшія мѣры предосторожности.

— Фанни Эльснеръ, знаменитая танцовщица, купила прекрасное помѣстье близъ Копеты, въ Швейцаріи. Извѣстно, что въ этой землѣ, и именно на берегахъ озера Комо, живутъ также танцовщица Тальони и пѣвица Паста.

Англія.

Лондонъ, 19 Августа.

Между Ливерпулемъ и Константинополемъ учреждается пароходное сообщеніе, для котораго назначены три паровыя судна, еще строящіяся. Одно изъ нихъ будетъ готово чрезъ два мѣсяца.

— Вчера окончилась продажа библіотеки, оставшейся по смерти герцога Суссекскаго. Собраніе это, состоящее изъ 30,000 томовъ, распродано частями за 19,149 ф. ст.

— Вчера вечеромъ, въ Альдерманбургѣ, извѣстномъ складочномъ мѣстѣ товаровъ Манчестерскихъ фабрикъ, произошелъ сильный пожаръ, коимъ причинено убытка на 100,000 фунт. стерл.

— По приглашенію изобрѣтателя такъ называемой электрической пушки, 26 го Іюля, артиллерійская коммиссія въ Вуличѣ присутствовала при испытаніи этого орудія. Дѣйствія пушки, судя по описанію,— чрезвычайны, хотя орудіе малаго размѣра и стрѣляетъ небольшими ядрами, именно—въ 5/8 дюйма въ діаметрѣ; оно укрѣпляется на двухъ колесахъ, и одна лошадь легко везетъ его. Въ минуту оно выбрасываетъ отъ 1,000 до 1,200 ядеръ, которыя, на разстояніи сорока ярдовъ, пробивали трехдюймовыя доски. Посредствомъ особаго прибора, эти ядра переходятъ въ жерло безостановочно, такъ что, при безпрерывной стрѣльбѣ, только чрезъ четыре часа нужна остановка на нѣсколько минутъ. Издержки на осмнадцатичасовый огонь простираются только до 10 фунт. стерл.; въ эти осмнадцать часовъ орудіемъ выстрѣливается болѣе пуль, нежели сколько могутъ выстрѣлить два полка, при самомъ скоромъ заряжаніи.

20 Августа.

Двумъ опытнымъ морякамъ приказано отправиться въ Антверпенъ и привести оттуда Королевскую яхту прямо къ острову Вайту, потому что Королева, возвратясь изъ Германіи, намѣрена тамъ выдти на берегъ и пробыть нѣкоторое время въ Осборнгаузѣ. При возвращеніи Королева будетъ продолжать путь только днемъ; въ Антверпенѣ Е. В. сядетъ на корабль въ полдень, почевать будетъ при Флиссингенѣ, а на другой день отправится къ острову Вайту.

— Въ сегодняшнемъ нумерѣ *Times* описываютъ путешествіе Королевы въ Германію, и приписываютъ пріемъ Королевы на берегахъ Рейна и дружественныя отношенія Англіи съ Франціею, продолжительному миру.

— Въ Пятницу, на дорогѣ изъ Сондерленда въ Нью-Кестль, по неосторожности машиниста, двѣ цѣ-

nych. Szkody oszacowane są na 600,000 fr. Zjawisko to trwało tylko dwie minuty.

Dnia 21 sierpnia.

Według wiadomości z Bordeaux, zdrowie Xięcia Nemours znacznie się polepszyło. Zamierzał on opuścić to miasto 18-go.

— Do Lyonu przybył, 17-go sierpnia, ze swą małżonką Xiążę Salerno, stryj Króla Sycylijskiego, a teść Xięcia Aumale. Udają się oni do zamku Eu.

— P. Thiers powrócił z swą rodziną z wód Vichy do Paryża.

— Według wiadomości, przez statek *Titan* z Afryki przywiezionych, Abd-el Kader, z większą częścią wojsk regularnych, znajdował się w pierwszych dniach Sierpnia blisko Meridża, w Marokko; wiernym zaś sobie Algierskim pokoleniom, wyznaczył za miejsce tymczasowego obozowania Ras el-Ain. Deira Emira znajdowała się ciągle nad brzegiem Maluis; on sam jednak bawił tam tylko dni kilka. Pogłoska o odwołaniu Marszałka Bugeaud z Algieru, sprawiła pewną niespokojność między wojskiem i osadnikami.

— Śledztwo w Tulonie nie wydało żadnego skutku; znaleziono tylko materyały do podpalania, rozrzucone w różnych częściach arsenału, a odkrycie to dało powód do nadzwyczajnych środków ostróżności.

— Fanny Elsner, sławna tancerka, kupiła sobie piękne dobra w bliskości Coppet, w Szwajcaryi. Wiadomo, że w tym kraju, a mianowicie nad brzegami jeziora Komo, mieszkają także: tancerka Taglioni i śpiewaczka Pasta.

Anglia.

Londyn, 19 sierpnia.

Między Liverpool a Stambułem ma być utworzona regularna żegluga parowa, do której użyte będą trzy okręty, zostające jeszcze na warsztatach. Jeden z nich, *Valentine*, będzie za dwa miesiące ukończony.

— Wczoraj ukończono sprzedaż biblioteki, pozostałej po Xięciu Sussex. Zbiór ten, składający się z 30,000 tomów, sprzedany został cząstkowo, w sześciu oddziałach, za 19,149 funt ster.

— Wczoraj wieczorem wybuchł wielki pożar w Aldermanburg, sławnym składzie towarów z fabryk Manchesteru; zrządzone szkody oceniają na 100,000 funt szt.

— Na żądanie wynalazcy tak nazwanego elektrycznego działa, komissya artyllery w Woolwich, była obecną na czynionych z niém w dniu 26 lipca doświadczeniach, które okazały się nadzwyczajnemi, chociaż to działo jest tylko małego kalibru i wyrzuca kule 5/8 cali średnicy mające; może jednak być doprowadzone do jednego cala. Całe narzędzie spoczywa na dwóch kołach i może być jednym koniem przewożone. W jednéj minucie wystrzela 1,000 do 1,200 kul, które, w ostatniém doświadczeniu, w odległości 40 jardów przez 3 calowe deski przechodziły. Kule doprowadzane są bezustannie do rury za pomocą urządzenia, które tylko co 4-ry godziny doznaje kilku minutowéj przerwy, ale pomimo to może strzelać nieustannie. Koszta 18 to godzinnego strzelania, w czasie którego wystrzela się więcéj kul, niżby dwa półki przy szybkiém nabijaniu wystrzelić zdołały, wynoszą tylko 10 f szt.

Dnia 20 sierpnia.

Dwóm doświadczonym sternikom polecono przygotować się do wyjazdu do Antwerpii, a to w celu przeprowadzenia jachtu Królewskiego wprost z tego portu do wyspy Wight, gdzie Królowa, po powrócie z Niemiec, chce naprzód wylądować i zabawić czas pewien w Osbornhouse. W powrócie, Królowa będzie podróżowała tylko we dnie; i tak, wsiądzie na statek po południu w Antwerpii, przenocuje przy Vlissingen, a nazajutrz odpłynie do wyspy Wight.

— *Times* opisuje dzisiaj podróż Królowéj do Niemiec, a radując się z przyjęcia, jakiego doznała nad brzegami Renu, i ze stosunków przyjaznych między Francyą i Anglią, upatruje w tém wszystkiém skutek i rękojmią długiego pokoju.

— W piątek, na drodze żelaznéj z Sunderland do Newcastle, w skutek niedbałości maszynisty, spotkały się kon-

ни вагоновъ встрѣтились; столкновеніе было такъ сильно, что многіе вагоны повреждены и нѣкоторые изъ пассажировъ ранены.

Германія.

Великое Герцогство-Кобургское.

19-го Августа, въ 4 часа по полудни, прибыли сюда Король и Королева бельгійскіе, а чрезъ часъ послѣ ихъ пріѣзда прибыла сюда и Королева Викторія съ своимъ супругомъ. При въѣздѣ въ городъ встрѣтили Королеву 90 дѣвицъ, въ бѣлыхъ платьяхъ съ зелеными поясами. Среди блестящихъ, великолѣпныхъ мундировъ, всѣ удивлялись скромной одеждѣ графовъ: Абердина и Ливерпуля, которые были въ черныхъ фракахъ, безъ отличительныхъ знаковъ ихъ званія, и богатому одѣянію князя Явы. Королева, отдохнувъ съ часъ времени, въ замкѣ, отправилась въ Розенау. Ея Величество ѣхала въ открытомъ экипажѣ, съ владѣтельною герцогинею и принцемъ Альбертомъ, а Король бельгійскій и владѣтельный герцогъ сопровождали Королеву верхомъ. Городъ Кобургъ наполненъ иностранцами.

— 20-го Августа прибылъ въ Кобургъ герцогъ Фердинандъ Саксенъ-Кобургъ-Гота, дядя владѣтельнаго герцога. Въ Кобургѣ собралось теперь 27 высокихъ особъ. Въ тотъ же день въ первомъ часу по полудни, всѣ посѣтили Короля и Королеву бельгійскихъ, и вмѣстѣ съ Ихъ Величествами отправились въ экипажахъ и верхомъ, въ замокъ Калленбергъ, гдѣ въ 4 часа былъ обѣдъ, къ коему приглашены были и иностранные посланники, а въ 8 часовъ было собраніе. 2-го числа вечеромъ былъ спектакль, причемъ зала театра была великолѣпно освѣщена и украшена цвѣточными гирландами. Въ 8 часу прибыла въ герцогскую ложу Королева англійская, въ сопровожденіи Короля и Королевы бельгійскихъ, герцога и герцогини Кобургскихъ, принца Альберта, герцогини Кентской и другихъ высокихъ особъ. Королева одѣта была въ бѣлое платье, съ вѣнкомъ на головѣ. Какъ только Королева Викторія вошла въ ложу, зрители встали съ своихъ мѣстъ и привѣтствовали Е. В. громкими восклицаніями, за которыя Королева англійская, приблизясь съ Королевою бельгійскою къ периламъ ложи, благодарила публику. Когда возстановилась тишина, оркестръ заигралъ гимнъ, *God save the Qu en*, который былъ послѣ того пропѣтъ. Въ заключеніе спектакля представлена была опера „Гугеноты.“ Въ тотъ же день вечеромъ ожидали прибытія герцога Саксенъ-Мейнингенъ.

Франкфуртъ на Майнѣ, 20 *Августа.*

Король и Королева Прусскіе прибыли вчера въ нашъ городъ; сегодня осматривали городскія достопримѣчательности и потомъ, чрезъ Вюрцбургъ и Мюнхенъ отправились въ Йшль, откуда Король возвратится въ Берлинъ на будущей недѣлѣ.

— Князь Меттернихъ, въ началѣ Августа выѣдетъ изъ Іоганнисберга, гдѣ онъ каждый день принимаетъ посѣтителей.

Испанія.

Мадритъ, 5 *Августа.*

Въ оффиціальной газетѣ напечатано королевское постановленіе, на счетъ распущенія сената. Во второй статьѣ сего постановленія сказано, что совѣтъ представитъ Королевѣ именный списокъ лицамъ, изъ коихъ имѣетъ быть составленъ новый сенатъ, на основаніи государственнаго уложенія. По силѣ обнародованнаго вчера декрета сенатъ распущается, и министры назначили новыхъ непремѣнныхъ сенаторовъ.

— Папа прислалъ сюда три *бреве*, коими уполномочиваетъ архіепископа Таррагонскаго (все еще пребывающаго въ Ниццѣ), архіепископа Сант-Ягскаго и патріарха, въ качествѣ епископа Кордовы, къ наименованію администраторовъ разныхъ вакантныхъ епархій. Правительство наше положило утвердить силу этихъ папскихъ бреве.

— По донесеніямъ изъ Барселоны, шайки каталонскихъ мятежниковъ получаютъ снова опасный видъ. Два баталіона поспѣшно выступили въ Матаро. Говорятъ, что въ Лампурданѣ открылось возстаніе. Генералъ-капитанъ Конча выѣхалъ въ Жирону.

woje, a uderzenie było tak silne, iż nietylko wiele wagonów zostało uszkodzonych, ale i większa część osób raniona.

Niemcy.

Z Xięstwa Sasko-Koburgskiego.

Dnia 19 sierpnia, o godz. 4-éj z południa, przybyli do Koburga Król i Królowa Belgijscy, a w godzinę późniéj zjechała Królowa Wiktorya ze swoim małżonkiem. U bramy miasta powitało Monarchinią 90 dziewic, biało ubranych, z zielonemi przepaskami. Śród świetnych i błyszczących mundurów, zadziwiał skromny ubior Hrabiów Aberdeen i Liverpool, którzy mieli na sobie czarne fraki, bez żadnych oznak ich godności, tudzież bogaty strój Xięcia Jawy. Królowa, po godzinném wytchnieniu w zamku, udała się do Rosenau. W pojeździe otwartym siedziała Królowa z panującą Xiężną i Xięciem Albertem, Xiążę zaś panujący i Król Belgijski towarzyszyli Monarchini konno. Miasto Koburg przepełnione jest cudzoziemcami.

— Dnia 20 go sierpnia przybył do Koburga Xiążę Ferdynand Saxen Koburg-Gotha, wuj panującego Xięcia. Liczba dostojnych osob, zebranych obecnie w Koburgu, wynosi 27. Tegoż dnia, około godziny 1 éj z południa, wszyscy odwiedzili Krola i Królowę Belgijskich, a następnie z nimi udali się konno i w powozach do zamku Callenberg, gdzie o 4 éj był obiad familijny, na który zaproszono także Posłów zagranicznych, a o 8-éj wielkie pokoje. Dnia 21-go spędzono wieczór w teatrze, który nadzwyczaj wspaniale oświecono i przybrano w wieńce kwiatów. Około godziny 8 éj, ukazała się w loży Xiążęcéj Królowa Angielska; towarzyszyli jéj, Królestwo Belgijscy, Xiążę i Xiężna Koburgscy, Xiążę Albert, Xiężna Kent, i inne dostojne osoby. Królowa ubrana była biało, z wieńcem na głowie. Skoro tylko weszła do loży, cała publiczność jednocześnie powstała i powitała ją głośnemi okrzykami, za ktore Królowa Wiktorya, zbliżywszy się z Królową Belgijską na brzeg loży, uprzejmie dziękowała. Kiedy się wszystko uspokoiło, orkiestra zagrała hymn *God save the Queen*, który następnie odśpiewano, Widowisko zakończone zostało przedstawieniem Hugonottów. Tegoż dnia wieczorem spodziewano się przybycia Xiążąt Saxen-Meiningen.

Frankfurt nad Menem, 20 *sierpnia.*

Król i Krolowa Prusscy przybyli wczoraj do tutejszego miasta; dzisiaj zwiedzili osobliwości miejscowe i udali się przez Würzburg i Monachium do Ischl, skąd Monarcha w przyszłym tygodniu wróci do Berlina.

— Xiążę Metternich, przy początku Września wyjedzie z Johannisbergu, gdzie codzień liczne przyjmuje odwiedziny.

Hiszpania.

Madryt, 5 *sierpnia.*

Gazeta urzędowa dzisiejsza ogłasza wyrok Królowéj rozwiązujący Senat. W artykule 2 m tego aktu powiedziano, że Rada przełoży Królowéj spis osób, z których ma być wybrany nowy Senat, stosownie do Konstytucyi. Jakoż na mocy rzeczonego dekretu, Senat został dziś rozwiązany, a Ministrowie mianowali nowych dożywotnich Senatorów.

— Papież nadesłał tu trzy *breve*, mocą których upoważnił Arcybiskupa Tarragony (bawiącego jeszcze ciągle w Nicei), Arcybiskupa z Santjago, i Patryarchę, jako Biskupa Korduby, do mianowania administratorów różnych wakujących dyecezyi. Rząd nasz postanowił udzielić *exequatur* rzeczonym brevom.

— Podług doniesień z Barcelony, bandy buntowników Katalońskich przybierają znowu groźną postawę. Dwa bataljony śpiesznie posłane zostały do Mataro. Mówią że Lampourdan jest w pełném powstaniu. Kapitan Jeneralny Concha wyjechał do Girony.

— Сообщають, что англійскій вице-консулъ въ Розесѣ, Г. Капдевиль, задержанъ былъ по приказанію генералъ капитана; утверждаютъ, что испанскіе власти захватили ящики, съ 5,000 штукъ оружія, адресованные на имя сего чиновника.

8 Августа.

Королева оставляетъ Санъ-Себастіанъ 16, пробудетъ до 25 въ Мандрагонѣ, оттуда отправится чрезъ Бильбао въ Пампелуну, гдѣ 4 Сентября будетъ принимать герцога Немурскаго. Министры, находящіеся въ Мадритѣ, отправятся въ Пампелуну 20 или 22 с. м.

— Постановленіе о созваніи кортесовъ будетъ обнародовано въ оффиціальной газетѣ въ исходѣ текущаго мѣсяца.

— Генералъ Нарваэзъ отрѣшилъ отъ должности комендантa Малаги, генерала Каминеро, за недостатокъ въ энергіи, при случившихся въ сей провинціи происшествіяхъ, а на мѣсто его назначилъ генерала Фулгозіо.

— Изъ Севильи получено извѣстіе съ курьеромъ, что въ означенномъ городѣ возникли смятенія, которыя были усмирены при самомъ началѣ.

— Генералъ Алькала, бывшій генералъ капитанъ Филиппинскихъ острововъ, а также генералъ Монтеро, получили предписаніе оставить Мадритъ въ продолженіи 24 часовъ; говорятъ, что многіе другіе высшіе офицеры также имѣютъ быть удалены изъ столицы.

Турція.

Константинополь, 5 Августа.

Коммиссіи улучшеній обнаруживаютъ во всѣхъ областяхъ дѣятельность, и почти каждый день поступаютъ отъ нихъ донесенія. Изъ Анатоліи увѣдомляютъ онѣ, что по причинѣ засухи, урожай нынѣшняго года почти вездѣ очень плохъ, и земледѣльцы терпятъ крайнюю нужду. Въ Брусскомъ пашалыкѣ во многихъ мѣстахъ вода такъ рѣдка, что жители должны доставать ее на разстояніи цѣлаго дня пути. Вслѣдствіе этихъ донесеній, Порта принуждена была опять послать в помоществованія земледѣльцамъ; именно, Брусса получила 100,000, а Конія 300,000 піастровъ; въ Виддинъ также отправлена значительная сумма для пособія пострадавшимъ отъ разлитія Дуная. Не смотря на то, что Порта теперь мало получаетъ изъ областей денегъ, такъ какъ сборъ податей отложенъ до окончанія жатвы, однако она все еще находитъ средства посылать туда вспомоществованіе: это — новое доказательство хорошаго состоянія ея финансовъ.

— Министръ иностранныхъ дѣлъ, Шекибъ Эффенди, получилъ предписаніе Султана отправиться въ Сирію для приведенія въ исполненіе мѣръ, одобренныхъ Портою съ согласія представителей великихъ державъ.

— Изъ Бейрута, отъ 12-го Іюля, сообщаютъ: Не смотря на заключенное перемиріе, Христіане и Друзы стоятъ еще подъ ружьемъ и занимаютъ нѣкоторыя укрѣпленныя мѣста. Въ Бейрутѣ образовалась коммиссія изъ маронитскихъ и друзскихъ начальниковъ, подъ предсѣдательствомъ Паши, для улаженія взаимныхъ недоразумѣній, и сверхъ сего ожидаютъ еще христіанскаго каймакана, Эмира Гайдара, чтобы и съ нимъ посовѣтоваться. Впрочемъ господствующее въ горахъ расположеніе умовъ, представляетъ не надежную поруку за дальнѣйшее сохраненіе мира. Нищета семействъ, скрывшихся въ горы, усиливается со дня на день; онѣ скитаются по окрестностяхъ безъ жизненныхъ припасовъ и крова, и непредвидится надежды на облегченіе жалкой ихъ участи. Дороги весьма опасны: внутри грабятъ Бедуины, а при берегахъ очень часто случаются нападенія корсаровъ. Вслѣдствіе смятеній и чрезвычайной засухи, многія семейства переселяются въ Египетъ, и если сборъ хлѣба окажется недостаточнымъ, то переселенія эти еще болѣе могутъ усилиться.

— Городъ Магнезія говорятъ, будто бы совершенно исчезъ, за двѣ недѣли предъ симъ, вслѣдствіе землетрясенія.

— Чума произвела въ Молдавіи и Бессарабіи большія опустошенія между рогатымъ скотомъ. По оффиціальному донесенію, въ Молдавіи пало 10,000, а въ Бессарабіи 250,000 штукъ рогатаго скота.

— Dowiadujemy się też, że Wice-Konsul angielski w Roses, P. Capdeville zatrzymany został z rozkazu kapitana jeneralnego; gdyż jakoby władze hiszpańskie pojmały skrzynie z 5,000 strzelb, adresowane do tego urzędnika.

Dnia 8 sierpnia.

Królowa wyjeżdża z St. Sebastien 16 go, zabawi w Mandragon do 25 go, stamtąd uda się przez Bilbao do Pampeluny, gdzie 4-go września przyjmować będzie Xięcia Nemours. Ministrowie bawiący w Madrycie udadzą się do Pampeluny 20 go lub 22 go b. m.

— Postanowienie, zwołujące kortezy, ogłoszone będzie przy końcu b. m. w Gazecie Rządowéj.

— Jenerał Narvaez złożył z urzędu komendanta Malagi, Jenerała Caminero, za brak sprężystości w wypadkach zaszłych w téj prowincyi. Następcą Jenerała Caminero jest Jenerała Fulgosio.

— Goniec przybyły z Sewilli przywiózł wiadomość, że w pomienioném mieście miały wybuchnąć rozruchy, które w samym zarodzie przytłumiono.

— Jenerał Alcala, były Jeneralny Kapitan wysp Filipińskich, oraz Jenerał Montero, otrzymali rozkaz opuszczenia Madrytu w przeciągu 24 godzin; słychać jeszcze o wydaleniu z tutejszéj stolicy wielu innych wyższych oficerów.

Turcya.

Konstantynopol, 5 sierpnia.

Komissye ulepszenia rozwijają we wszystkich prowincyach wielką czynność, i prawie codziennie nadchodzą tu od nich raporta. I tak, kommissya z Anatolii donosi, że z powodu wielkiéj posuchy, żniwa tameczne bardzo źle wypadły, i że pomiędzy rolnikami wielka panuje nędza. W Baszaliku Brussy, woda w wielu miejscach jest tak rzadką, że mieszkańcy o dzień drogi sprowadzać ją muszą. W skutek takowych doniesień, Porta posłała wsparcie dla biédnych rolników; mianowicie, Brussa otrzymała 100,000 piastrów, Koniah 300,000; podobnież i Widdin otrzymał znaczną summę dla tych, którzy ponieśli szkody przez wylew Dunaju. Pomimo, że Porta teraz mało pobiera dochodu z prowincyi, gdyż pobór podatków odłożony został na po-żniwach, ma jednak fundusz na wspieranie biédnych, co dowodzi dobrego stanu jéj finansów.

— Minister spraw zagranicznych, Szekib-Efendi, otrzymał rozkaz od Sultana, aby się udał do Syryi, dla wprowadzenia w wykonanie środków, postanowionych przez Portę, w porozumieniu z reprezentantami wielkich mocarstw.

— Z Bejrutu piszą pod d. 12 lipca. „Zawieszenie broni jest wprawdzie zawarte, ale tak Chrześcianie jak i Druzowie stoją jeszcze pod bronią i zajmują niektóre warowne punkta. Kommissya złożona z naczelników Maronickich i Druzyjskich, utworzyła się w Bejrucie pod przewodnictwem Baszy, dla załatwienia wzajemnych nieporozumień, i oczekuje jeszcze prócz tego na chrześciańskiego Kajmakana, Emira Haidera, aby się z nim porozumieć. Zresztą panujące w górach usposobienie umysłów mała przedstawia rękojmię dalszego utrzymania spokojności. Nędza rodzin, które pouciekały z gór, wzrasta z dniem każdym; błąkają się one bez żywności i bez przytułku po kraju i mała jest nadzieja ulżenia przerażającéj niedoli. Gościńce publiczne są niebezpieczne: wewnątrz łupieżą Beduini, a na pobrzeżach napady rozbójników morskich coraz częstszemi się stają. Skutkiem rozruchów i suszy, wielu Syryjczyków wynosi się do Egiptu, a jeżeli do tego żniwa niepomyślnie wypadną, wychodztwo to jeszcze się bardziéj wzmoże.

— Miasto Magnesia zniknąć miało zupełnie przed dwóma tygodniami, w skutku trzęsienia ziemi.

— Zaraza bydlęca zrządziła w Mołdawii i Bessarabii wielkie spustoszenia. Według urzędowych doniesień, w Mołdawii padło 10,000; a w Bessarabii 250,000 sztuk bydła rogatego.

10 *Августа.*

Въ ночи съ 6 на 7 с м., получилъ отставку Риза-Паша, сераскиръ и оберъ гофмаршалъ. Загородный домъ его въ Чараганѣ назначенъ ему для мѣстопребыванія. Сулейманъ-Паша утвержденъ на время главнокомандующимъ арміею, а Рифаатъ-Паша назначенъ предсѣдателемъ государственнаго совѣта.

— Министръ иностранныхъ дѣлъ Шекибъ-Эффенди отправилъ 28 Іюля къ консуламъ первенствующихъ державъ ноту, касательно сирійскихъ дѣлъ. Консулы сіи имѣли совѣщаніе на этой недѣлѣ и составили отвѣтъ на ноту Порты, изъявляя свое одобреніе принятыхъ въ Сиріи мѣръ.

Съ границъ Босніи, 1 Августа.

Въ Босніи ежеминутно ожидаютъ Сераскира Решида-Пашу, съ корпусомъ войскъ. Это тотъ самый Генералъ, который недавно усмирялъ мятежъ въ Яковѣ. Говорятъ, что передъ походомъ въ Боснію онъ пробудетъ нѣкоторое время въ Герцоговинѣ для того, чтобы тамъ произвести рекрутскій наборъ и смѣнить теперешняго Али-Пашу Рисванбеговича, который уже восемъ лѣтъ оказывалъ неповиновеніе Портѣ, многократно отзывавшей его отъ должности. По всему вѣроятію, Паша этотъ добровольно не оставитъ своей власти; онъ велѣлъ крѣпость Столачь снабдить жизненными и военными припасами, гдѣ, какъ догадываются, намѣренъ запереться со своими приверженцами, и при неблагопріятныхъ обстоятельствахъ защищаться до послѣдней крайности. Страна весьма много выиграла бы, если бы могла освободиться отъ правленія сего Паши; но изъ всего этого вѣрно ничего не будетъ. Рисванбеговичь слишкомъ прорырливъ и хитеръ на выдумки, онъ найдетъ средства предотвратить сію бурю. Паша сдѣлалъ уже даже приготовленія по этому случаю; у него въ готовности находится нѣсколько большихъ кошельковъ съ цехинами, причемъ онъ очень хорошо знаетъ, что пріятный звонъ сей монеты успѣетъ укротить самаго дикаго турецкаго льва. Изъ всего этого можно полагать, что часть сего золота перейдетъ въ руки Сераскира, и вещи останутся въ прежнемъ порядкѣ.

Египетъ.

Александрія, 18 Іюля.

Военный флотъ нѣсколько уже лѣтъ находившійся въ небреженіи, снова обратилъ на себя заботливость Паши, который приказалъ исправлять линейные корабли, и запасаться корабельнымъ лѣсомъ. Въ арсеналѣ господствуетъ необыкновенная дѣятельность.

— Наконецъ началась здѣсь постройка протестантской церкви. До сихъ поръ была въ Александріи одна маленькая англійская церковь, где только въ Воскресные дни бывало богослуженіе на англійскомъ языкѣ и по обряду англійской церкви. Здѣсь мало Лютеранъ и Кальвинистовъ, да и тѣ не въ состояніи содержать пастора.

Каиръ, 15 Іюля.

Герцогъ Монпансье, оставившій Александрію 7 числа, прибылъ сюда 8 го вечеромъ и остановился въ саду Джубры, гдѣ Ибрагимъ, Аббасъ и Саидъ Паши, оказали ему самый блестящій пріемъ. Вслѣдъ затѣмъ, принцъ сѣлъ въ богатую карету, и отправился, въ сопровожденіи знатнѣйшихъ египетскихъ вельможъ, многихъ знатныхъ Французовъ, въ томъ числѣ Варенъ-Бея, начальника кавалерійской школы, и двухъ эскадроновъ кавалеріи, при звукахъ музыки и свѣтѣ факеловъ, въ цитадель, гдѣ все было приготовлено къ его принятію, и гдѣ ожидалъ его роскошный ужинъ. На другой день, 9 го числа, герцогъ осматривалъ цитадель, медицинское училище, военный госпиталь, сады Ибрагима Паши, мечети и другія достопримѣчательности города. 10 числа, онъ ѣздилъ съ Аббасомъ-Пашею въ Суэзъ, куда прибылъ черезъ четыре часа и гдѣ встрѣтилъ его, при громѣ пушекъ, съ французскаго парохода *Archimedes* и стоящаго тамъ парохода Остъ-Индской компаніи намѣстникъ. 13-го числа, осмотрѣвъ, между прочимъ, слѣды древняго Суэзскаго канала, принцъ возвратился въ Каиръ-скую цитадель, а на другой день, утромъ, посѣтилъ

Dnia 10 sierpnia.

W nocy, z 6 na 7-my b. m., otrzymał nagle dymissyą Risa Basza, Seraskier i wielki Marszałek pałacu; jego dom miejski w Cziragan wyznaczono mu na miejsce pobytu. Sulejman-Basza otrzymał tymczasowo dowództwo armii, a Rifaat-Basza został mianowany Prezesem rady państwa.

— Minister spraw zagranicznych Szekib Effendi, przesłał 28 go lipca Konsulom wielkich mocarstw notę, tyczącą się sprawy Syryjskiéj. Konsulowie ci w bieżącym tygodniu odbyli naradę, w czasie któréj ułożyli odpowiedź na notę Porty, wynurzając jéj swe przychylenie się do środków w Syryi przedsięwziętych.

Od granicy Bosnii, 1 sierpnia.

Oczekują codzień w Bosnii Seraskiera Reszyda Baszy na czele wojska. Jest to ten sam Jenerał, który przytłumił powstanie w Jakowie. Mówią, że nim wkroczy do Bosnii, zatrzyma się niejaki czas w Hercogowinie, dla uskutecznienia zaciągu wojska i usunięcia gwałtem teraźniejszego Ali Baszy Riswanbegowicza, który już od lat 8 opiera się rozporządzeniom Porty, chcącéj złożyć go z urzędowania. Według wszelkiego podobieństwa, Basza ten dobrowolnie nie ulegnie, od niejakiego bowiem czasu przybrał wojenną postawę, i kazał zaopatrzyć cytadellę Stołacz w żywność i amunicyą, gdzie, jak się domyślają, chce się zamknąć ze swemi stronnikami, i w razie niepomyślnym bronić się do upadłego. Byłoby to wielkiem szczęściem dla kraju, gdyby się mógł uwolnić od rządów tego Baszy; ale najpewniéj nic z tego nie będzie. Riswanbegowicz jest zbyt przebiegły, aby nie znalazł środków odwrócenia téj burzy. Jakoż poczynił on już przygotowania w tym względzie; ma w zapasie kilka dużych worków z cekinami, wiedząc dobrze, że miły brzęk tego kruszczu zdoła ułagodzić najdzikszego lwa tureckiego. Można zatém być pewnym, że część tego złota przejdzie do rąk Seraskiera, i rzeczy pozostaną w tym samym stanie jak dotąd.

Egipt.

Alexandrya, 10 lipca.

Flota wojenna od kilku lat zaniedbana, znowu stała się przedmiotem troskliwości Baszy, który okręty liniowe sprowadza do doku i każe naprawiać, tudzież zgromadza znaczne zapasy budulcu. W arsenale panuje największa czynność.

— W czewcu rozpoczęto tutaj budowę kościoła protestanckiego. Dotychczas znajdowała się w Alexandryi tylko mała kaplica angielska, gdzie tylko w Niedzielę odbywano nabożeństwo w języku angielskim, i według takiegoż obrządku. Mała tu jest liczba wyznawców Lutra i Kalwina, a i ci są powiększéj części w takiem położeniu, iż mało mogą się przyczynić do utrzymania pastora.

Kair, 15 lipca.

Xiążę Montpensier, opuściwszy Alexandryą d. 7 go, przybył tu dnia 8 go i wysiadł w ogrodzie Szubra, gdzie jak najwspanialéj przyjmowany był przez Ibrahima, Abbasa i Saida Baszę. Królewicz wsiadł potém do sześciokonnego powozu, i w towarzystwie najpierwszych znakomitości egipskich, wielu Francuzów, pomiędzy któremi był także Varin-Bej, przełożony szkoły wojennéj, oraz dwóch szwadronów jazdy, śród brzęku muzyki i licznego orszaku pochodni, udał się do cytadelli, gdzie już na przyjęcie jego wszystko było przygotowane i świetna nań czekała uczta. Nazajutrz, d. 9 go, zwiedził cytadellę, szkołę lekarską, szpital wojskowy, ogrody Ibrahima Baszy, meczety i inne osobliwości. Dnia 10 go wyjechał z Abbas-Baszą do Suez, gdzie przyjmowany był przez Namiestnika, śród huku dział z francuzkiego parostatku *Archimede*, i stojącego tam parostatku kompanii wschodnio-indyjskiéj. Dnia 13 po obejrzeniu śladu dawnego kanału w Suez, powrócił do Kairu; dnia 14-go odwiedził Ibrahima Baszę i udał się w podróż do górnego Egiptu.

Ибрагима Пашу и потомъ отправился въ верхній Египетъ.

Китай.

Остъ-Индскія газеты сообщаютъ переводъ, утвержденной китайскимъ императоромъ, записки оберъ-коммисара Кіина, о терпимости и исповѣданіи въ Китаѣ христіанской религіи. Содержаніе сей записки слѣдующее: „Я, твой министръ, убѣждаюсь, что христіанская религія есть та, которую исповѣдуютъ народы западныхъ морей. Правила ея учатъ дѣлать добро и порицаютъ порокъ и зло. Она введена и распространена въ Китаѣ со временъ династіи Минъ, когда еще противъ нея не существовало никакихъ запрещеній. Но такъ какъ Китайцы, принявшіе сію религію, воспользовались оною для произведенія зла, то правительство произвело слѣдствіе и назначило наказаніе, какъ уже было доложено. Теперешній (французскій) посланникъ Лагрене пожелалъ, чтобы Китайцы, исповѣдующіе сію вѣру и впрочемъ невиновные передъ закономъ, были освобождены отъ всякаго за то наказанія; и такъ какъ это желаніе можетъ быть исполнено, то я, твой министръ, предлагаю, всѣхъ исповѣдующихъ христіанскую религію, освободить отъ наказаній, и прошу для нихъ императорской милости. Если они опять возвратятся на путь неправды или содѣлаютъ новые проступки, то будутъ отвѣтствовать передъ основными законами имперіи. Что касается до подданныхъ Франціи, равно какъ и всѣхъ другихъ иностранныхъ Державъ, признающихъ сію религію, то имъ должно быть позволено строить церкви христіанскія, но только въ пяти портовыхъ городахъ, открытыхъ для иностранной торговли Они не должны входить внутрь имперіи для распространенія своихъ догматовъ. Кто не будетъ повиноваться сему постановленію и безразсудно перейдетъ за назначенные предѣлы гаваней, тотъ немедленно долженъ быть взятъ окружнымъ начальствомъ и переданъ ближайшему консулу его націи. Однако его не должно подвергать слишкомъ поспѣшному и строгому наказанію, и тѣмъ болѣе лишать жизни. Такимъ образомъ всѣмъ, приходящимъ изъ дальнихъ краевъ, будетъ оказываема снисходительность какъ и черноволосому народу. Добрые не должны быть смѣшиваемы со злыми, и съ милостиваго согласія Вашего Величества, законы и основныя правила разума, будутъ исполняемы со всею прямотою и искренностію. Я прошу, чтобы отнынѣ никто за исповѣданіе христіанской религіи не подвергался наказанію, если онъ только исполняетъ обязанности добраго и вѣрнаго подданнаго. Съ сею цѣлію начерталъ я сію почтительную записку, и усерднѣйше молю, чтобы императорская милость ваша дала ей силу.“

— Г. Бери, Нанкинскій епископъ, въ письмѣ къ одному изъ своихъ земляковъ въ Парижѣ, сообщаетъ слѣдующія подробности о распространеніи христіанства въ восточной части Китая. Въ провинціи Кіангъ-Фу, составляющей епархію г-на Бери, десятая часть народонаселенія приняла католическую вѣру. Въ одномъ городѣ, имѣющемъ 300,000 жителей, католиковъ считается до 50,000; въ Нанкинѣ, народонаселеніе котораго превышаетъ 1,200,000 душъ, считается болѣе 80,000 католиковъ Въ приморскихъ провинціяхъ Фу-Кіанъ, Че-Кіангъ, Кіангъ-Сонъ и Чангъ-Тонгъ, которыя преимущественно посѣщаются Европейцами, число новообращенныхъ доходитъ до милліона. Эти факты побудили мандариновъ въ послѣдніе годы къ отступленію отъ строгихъ указовъ, изданныхъ противъ Христіанъ, и Г. Бери не сомнѣвается, что христіанская религія скоро будетъ терпима въ Китаѣ.

Chiny.

Gazety wschodnio-indyjskie zawierają przekład memoryału, który Nad-Komissarz chiński Ki Ying przedstawił Cesarzowi względem tolerowania i wyznawania religii chrześciańskiej w państwie Niebieskiém, a który Cesarz, jak wiadomo, zatwierdził. Brzmi on jak następuje: „Ja, twój Minister, przekonywam się, że religia chrześciańska jest tą, którą wyznają narody mórz zachodnich. Przepisy jéj nauczają cnoty i dobrego, a ganią występek i złe. Jest ona do Chin wprowadzona i rozszerza się od czasów dynastyi Ming, kiedy względem niéj żadnego nie było zakazu. Ale ponieważ Chińczycy, którzy jéj zasady przyjęli, używali ich za pozór do czynienia złego, rząd przeto przedsięwziął badania i postanowił kary, jak to już doniesioném było. Teraz zaś, obecny tu Poseł francuzki, Lagrenée, żąda, aby Chińczycy, wyznający tę religią, i z resztą w oczach prawa niewinni, wolnymi byli od wszelkiéj za to kary; co ponieważ może być dozwoloném, przeto ja, twój Minister, wnoszę, aby wszyscy ci, którzy religią chrześciańską wyznają, oswobodzeni byli od kar, i upraszam dla nich usilnie o łaskę cesarską. Jeśliby zaś na drogę nieprawości znowu powrócić, lub nowe błędy popełniać mieli, natenczas prawom zasadniczym państwa ulegać będą. Co się tyczy poddanych Francyi, jako też poddanych wszystkich innych obcych krajów, tęż religią wyznających ma im być dozwoloném stawiać kościoły swéj wiary, jednakże tylko w pięciu dla zagranicznego handlu otworzonych portach. W głąb kraju nie mają się wciskać dla rozszerzenia swéj wiary. Jeśliby kto przepisowi temu nie był posłusznym, i nierozsądnie przekroczył ustanowione granice portowe, zwierzchność okręgowa ma go natychmiast uwięzić i oddać w ręce najbliższego Konsula jego narodu. Nie powinien być jednak ze zbytnią skwapliwością ani surowością karanym, i nie może być zabijanym. Tym sposobem ci, którzy przybywają z daleka, powinni doznawać również łagodnego obejścia się jak naród czarnowłosy. Dobrych nie należy mięszać ze złemi, a za łaskawém W. C. M. zezwoleniem, prawa i zasady rozumu powinny być sprawiedliwie i ściśle wykonywane. To, o co upraszam, jest, aby za wyznawanie religii chrześciańskiéj, nikt odtąd nie był karanym, jeśli z resztą wypełnia obowiązki dobrego i wiernego poddanego. Z tego powodu ułożyłem ten najpoddańszy memoryał, i błagam jak najgoręcéj, ażeby Łaska Cesarska raczyła go skutecznym uczynić.“

— X. Beris, Biskup Nankiński, pisał do jednego z swych ziomków w Paryżu, udzielając mu następujące szczegóły o rozszerzaniu się wiary chrześciańskiéj we wschodniéj części państwa chińskiego. W prowincyi Kieng fu, która tworzy dyecezyą X. Beris, dziesiąta część ludności przeszła na łono kościoła katolickiego. W samémże tém mieście, mającém 300,000 ludności, liczą 50,000 katolików. Nankin, którego ludność przechodzi 1,200,000 dusz, liczy przeszło 80,000 katolików. Prowincye nadmorskie Fukian, Czekiang Kiangson, Szangtong, które najwięcéj są przez Europejczyków zwiedzane, liczą blisko milion Chrześcian. Ten stan rzeczy skłonił Mandarynów do zaniechania surowości wydanych przeciw Chrześcianom postanowień. X Beris nie wątpi, że w krótce religia chrześciańska w całych Chinach będzie cierpiana.

ВИЛЬНА. въ Тип. Ѳ. Глюксберга — Поч. позвол. 28 го Августа 1845 г. Испр. долж. Ценз. и Кав. А. Мухинъ